

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (dešimtoji kolegija) SPRENDIMAS

2023 m. lapkričio 23 d. *

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Viešieji pirkimai – Peržiūros procedūros sudarant viešojo pirkimo sutartis – Direktyva 2014/25/ES – 57 straipsnio 3 dalis – Perkantysis subjektas, kurio registruotoji buveinė yra kitoje valstybėje narėje nei jo vardas ir jo sąskaita veikiančios centrinės perkančiosios organizacijos – Galimybė pasinaudoti peržiūros procedūromis – Taikytinos procesinės taisyklės ir peržiūros institucijų jurisdikcija“

Byloje C-480/22

dėl *Verwaltungsgerichtshof* (Administracinis Teismas, Austrija) 2022 m. birželio 23 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2022 m. liepos 18 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

EVN Business Service GmbH,

Elektra EOOD,

Penon EOOD

TEISINGUMO TEISMAS (dešimtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas Z. Csehi (pranešėjas), teisėjai M. Ilešič ir D. Gratsias,

generalinis advokatas M. Campos Sánchez-Bordona,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *EVN Business Service GmbH*, atstovaujamos *Rechtsanwalt W. Schwartz*,
- *Elektra EOOD*, atstovaujamos *Rechtsanwalt O. Radinsky*,
- Austrijos vyriausybės, atstovaujamos A. Posch, J. Schmoll ir M. Winkler-Unger,
- Europos Komisijos, atstovaujamos G. Gattinara ir G. Wils,

* Proceso kalba: vokiečių k..

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas, be kita ko, dėl 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17 (OL L 94, 2014, p. 243), 57 straipsnio 3 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant kelis skundus, kuriuos pateikė *EVN Business Service GmbH* (toliau – EBS), Austrijos teisės reglamentuojama įmonė, kurios registruotoji buveinė yra Austrijoje, ir dvi Bulgarijoje įsteigtos įmonės dėl *Landesverwaltungsgericht Niederösterreich* (Žemutinės Austrijos federalinės žemės administracinis teismas, Austrija) sprendimų, kuriuose šis teismas padarė išvadą, kad neturi jurisdikcijos kaip institucija, atsakinga už peržiūros procedūras sudarant viešojo pirkimo sutartis.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 92/13

- 3 1992 m. vasario 25 d. Tarybos direktyvos 92/13/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių Bendrijos taisyklių taikymą viešųjų pirkimų tvarkai vandens, energetikos, transporto ir telekomunikacijų sektoriuose, suderinimo (OL L 76, 1992, p. 14; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 179), iš dalies pakeistos 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/23/ES dėl koncesijos sutarčių suteikimo (OL L 94, 2014, p. 1; toliau – Direktyva 92/13), 1 straipsnio „Peržiūros procedūrų taikymo sritis ir galimybė jomis pasinaudoti“ 1 dalies pirmoje ir ketvirtoje pastraipose nustatyta:

„Ši direktyva taikoma [D]irektyvoje 2014/25 nurodytoms sutartims, išskyrus atvejus, kai tokios sutartys neįtrauktos į taikymo sritį pagal tos direktyvos 18–24, 27–30, 34 ar 55 straipsnius.

<...>

Valstybės narės imasi priemonių, būtinų užtikrinti, kad su sutartimis, kurioms taikoma Direktyva 2014/25/ES arba Direktyva 2014/23/ES, susiję perkančiųjų subjektų priimti sprendimai galėtų būti veiksmingai ir visų pirma kuo greičiau peržiūrėti laikantis šios direktyvos 2–2f straipsniuose nustatytų sąlygų, remiantis tuo, kad tokiais sprendimais yra pažeisti Sąjungos pirkimų srities teisės aktai arba nacionalinės taisyklės, kuriomis tie teisės aktai perkeliama į nacionalinę teisę.“

Direktyva 2014/25

4 Direktyvos 2014/25 78 ir 82 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(78) daugumoje valstybių narių vis dažniau naudojamas centralizuotų pirkimų būdas. Centrinės perkančiosios organizacijos kitų perkančiųjų organizacijų arba perkančiųjų subjektų vardu už atlyginimą arba neatlyginamai vykdo įsigijimus, valdo dinamines pirkimo sistemas arba skiria sutartis ir (arba) preliminariąsias sutartis. Perkantiesiems subjektams, kurių vardu sudaroma preliminarioji sutartis, turėtų būti leidžiama ja naudotis atskiriems ar pakartotiniams pirkimams. Atsižvelgiant į perkamus didelius kiekius, toks būdas gali padėti didinti konkurenciją ir turėtų padėti padidinti viešųjų pirkimų profesionalumą. Todėl reikėtų nustatyti centrinių perkančiųjų organizacijų, skirtų perkantiesiems subjektams, Sąjungos apibrėžtį ir reikėtų paaiškinti, kad centrinės perkančiosios organizacijos veikia dviem skirtingais būdais.

Pirma, jos turėtų galėti atlikti didmenininkų vaidmenį pirkdamos, saugodamos ir perparduodamos arba, antra, jos turėtų galėti atlikti tarpininkų vaidmenį skirdamos sutartis, valdydamos dinaminio pirkimo sistemas arba sudarydamos preliminariąsias sutartis, kuriomis naudosis perkantieji subjektai.

Tokią tarpininko funkciją tam tikrais atvejais galima atlikti atitinkamas sutarties skyrimo procedūras vykdant savarankiškai, be atitinkamų perkančiųjų subjektų išsamių instrukcijų; kitais atvejais šią funkciją galima atlikti vykdant atitinkamas sutarties skyrimo procedūras atitinkamų perkančiųjų subjektų vardu ir sąskaita bei laikantis jų instrukcijų.

Be to, reikėtų nustatyti atsakomybės už šioje direktyvoje nustatytų pareigų laikymąsi paskirstymo tarp centrinės perkančiosios organizacijos ir perkančiųjų subjektų, perkančių iš jos arba jai tarpininkaujant, taisykles, taip pat ir teisių gynimo atveju. Kai centrinei perkančiajai organizacijai tenka visa atsakomybė už pirkimo procedūrų vykdymą, tik ji viena turėtų būti tiesiogiai atsakinga ir už procedūrų teisėtumą. Kai perkantysis subjektas vykdo tam tikras procedūros dalis, pavyzdžiui, iš naujo paskelbia konkursą pagal preliminariąją sutartį arba skiria atskiras sutartis taikydamas dinaminę pirkimų sistemą, jis turėtų ir toliau būti atsakingas už etapus, kuriuos jis vykdo;

<...>

(82) šiuo metu įvairių valstybių narių perkančiųjų subjektų vykdomam bendram sutarčių skyrimui kyla tam tikrų teisinių sunkumų, susijusių su nacionalinių įstatymų kolizija. Nepaisant to, kad [2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos] direktyvoje 2004/17/EB [dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo (OL L 134, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 19)] netiesiogiai leidžiama vykdyti tarpvalstybinius bendrus viešuosius pirkimus, perkantieji subjektai vis dar susiduria su dideliais teisiniais ir praktiniais sunkumais, kai perka iš centrinių perkančiųjų organizacijų kitose valstybėse narėse arba bendrai skiria sutartis. Kad perkantieji subjektai galėtų kuo geriau pasinaudoti vidaus rinkos teikiamomis galimybėmis masto ekonomijos ir rizikos bei naudos pasidalijimo požiūriu, ypač inovaciniuose projektuose, susijusiuose su didesne rizika, nei pagrįstai galėtų prisiimti vienas perkantysis subjektas, tuos sunkumus reikėtų pašalinti. Todėl reikėtų nustatyti naujas tarpvalstybinio bendro pirkimo taisykles, kad perkantiesiems subjektams būtų lengviau bendradarbiauti ir būtų geriau išnaudojami vidaus rinkos privalumai atveriant prekių tiekėjams ir paslaugų teikėjams tarptautines

verslo galimybes. Tomis taisyklėmis turėtų būti nustatytos centrinių perkančiųjų organizacijų veikimo tarptautiniu mastu sąlygos ir nurodyti tarpvalstybinių bendrų procedūrų atvejais taikytini viešųjų pirkimų teisės aktai, įskaitant taikytinus teisės aktus dėl teisės gynimo priemonių, papildantys [2008 m. birželio 17 d.] Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 593/2008 [dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės (Roma I) (OL L 177, 2008, p. 6)] įstatymų kolizijų taisyklės. Be to, skirtingų valstybių narių perkantieji subjektai turėtų galėti pagal nacionalinę arba Sąjungos teisę kurti bendrus teisinius subjektus. Reikėtų nustatyti konkrečias tokios bendro pirkimo formos taisyklės.

Vis dėlto perkantieji subjektai neturėtų naudotis tarpvalstybinio bendro pirkimo galimybėmis pagal Sąjungos teisę siekdami išvengti privalomų viešosios teisės taisyklių, kurios jiems yra taikomos toje valstybėje narėje, kurioje jie yra. Tokios taisyklės galėtų apimti, pavyzdžiui, nuostatas dėl skaidrumo ir galimybės susipažinti su dokumentais ar specialius reikalavimus dėl didesnės rizikos prekių atsekamumo[.]“

5 Direktyvos 2014/25 2 straipsnyje „Terminų apibrėžtys“ nustatyta:

„Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

<...>

10. centralizuota pirkimo veikla – veikla, vykdoma nuolat viena iš toliau nurodytų formų:

- a) perkantiesiems subjektams skirtų prekių ir (arba) paslaugų įsigijimas;
- b) viešųjų sutarčių skyrimas arba preliminariųjų sutarčių dėl perkantiesiems subjektams skirtų darbų, prekių ar paslaugų sudarymas;

<...>

12) centrinė perkančioji organizacija – perkantysis subjektas, kaip apibrėžta šios direktyvos 4 straipsnio 1 punkte, arba perkančioji organizacija, kaip apibrėžta Direktyvos 2014/24/ES 2 straipsnio 1 dalies 1 punkte, vykdanči centralizuotą pirkimo veiklą ir, galimai, pagalbinę pirkimo veiklą.

Pirkimas, kurį centrinė perkančioji organizacija atlieka siekdama vykdyti centralizuotą pirkimo veiklą, laikomas pirkimu vykdanč 8–14 straipsniuose aprašytą veiklą. 18 straipsnis netaikomas pirkimui, kurį centrinė perkančioji organizacija atlieka siekdama vykdyti centralizuotą pirkimo veiklą;

<...>“

6 Direktyvos 2014/25 4 straipsnyje „Perkantieji subjektai“ numatyta:

„1. Šioje direktyvoje perkantieji subjektai yra subjektai, kurie:

- a) yra perkančiosios organizacijos arba viešosios įmonės, kurie vykdo vienos iš 8–14 straipsniuose nurodytų rūšių veiklą;
- b) jeigu jie nėra perkančiosios organizacijos arba viešosios įmonės, vykdo vienos iš 8–14 straipsniuose nurodytų rūšių veiklą arba jų derinį ir veikia remdamiesi specialiosiomis arba išimtinėmis teisėmis, kurias jiems suteikė valstybės narės kompetentinga valdžios institucija.

2. Viešoji įmonė – įmonė, kuriai perkančiosios organizacijos gali tiesiogiai ar netiesiogiai daryti lemiamą įtaką dėl to, kad jos valdo įmonę nuosavybės teise, dėl jų finansinio dalyvavimo šioje įmonėje arba šių įmonę reglamentuojančių taisyklių.

<...>“

7 Šios direktyvos 57 straipsnio „Pirkimai, kuriuose dalyvauja skirtingų valstybių narių perkantieji subjektai“ 1–3 dalyse numatyta:

„1. Nedarant poveikio 28–31 straipsniams, skirtingų valstybių narių perkantieji subjektai gali bendrai veikti skirdami sutartis, taikydami vieną iš šiame straipsnyje numatytų priemonių.

Perkantieji subjektai nesinaudoja šiame straipsnyje numatytomis priemonėmis siekdami išvengti privalomų viešosios teisės nuostatų, atitinkančių Sąjungos teisę, kurios jiems taikomos jų valstybėje narėje, taikymo.

2. Valstybė narė savo perkantiesiems subjektams nedraudžia naudotis kitoje valstybėje narėje esančių centrinių perkančiųjų organizacijų siūlomomis centralizuotos pirkimo veiklos paslaugomis.

Vis dėlto, jeigu centralizuotos pirkimo veiklos paslaugas siūlo centrinė perkančioji organizacija, esanti kitoje valstybėje narėje nei perkantysis subjektas, valstybės narės gali nuspręsti nustatyti, kad jų perkantieji subjektai gali naudotis tik 2 straipsnio 10 punkto a arba b papunktyje apibrėžtos centralizuotos pirkimo veiklos paslaugomis.

3. Kai centralizuotos pirkimo veiklos paslaugas siūlo kitoje valstybėje narėje esanti centrinė perkančioji organizacija, ji vykdoma laikantis tos valstybės narės, kurioje yra centrinė perkančioji organizacija, nacionalinių nuostatų.

Valstybės narės, kurioje yra centrinė perkančioji organizacija, nacionalinės nuostatos taip pat taikomos:

- a) sutarties skyrimui taikant dinaminę pirkimo sistemą;
- b) iš naujo paskelbto konkurso pagal preliminariąją sutartį vykdymui.“

Austrijos teisė

8 2018 m. rugpjūčio 20 d. *Bundesvergabegesetz 2018* (2018 m. Federalinis viešųjų pirkimų įstatymas) (BGBl. I. 65/2018; toliau – *BVergG 2018*) 180 straipsnio „Kelių sektoringų perkančiųjų subjektų bendrai vykdomi tarpvalstybiniai viešieji pirkimai“ 2 dalyje numatyta:

„Kai centralizuoto pirkimo veiklos paslaugas sektoriniam perkančiajam subjektui teikia Direktyvos 2014/25/ES 2 straipsnio 12 punkte nurodyta centrinė perkančioji organizacija, kurios registruota buveinė yra kitoje Sąjungos valstybėje narėje arba kitoje valstybėje, EEE susitarimo Susitariančiojoje Šalyje,

1. vykdomai viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūrai taikomi

<...>

valstybės, kurioje yra centrinės perkančiosios organizacijos registruotoji buveinė, teisės aktai.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 9 2020 m. gegužės 22 d. *Europos Sąjungos Oficialiajame leidinyje* buvo paskelbta apie viešojo pirkimo procedūrą, kurios tikslas – sudaryti preliminarią sutartį dėl elektros įrengimo darbų ir su jais susijusių statybos ir išmontavimo darbų vykdymo. Pirkimas buvo padalytas (teritoriškai) į 36 dalis, jų apimami darbai turėjo būti vykdomi Bulgarijoje. Pirkimo vertė lėmė tai, kad taikomos Sąjungos viešųjų pirkimų teisėje numatytos procedūrinės ir skelbimo taisyklės.
- 10 *Elektrorazpredelenie YUG EAD* (toliau – *ER Yug*), Bulgarijos teisės reglamentuojama akcinė bendrovė, kurios registruota buveinė yra Bulgarijoje, vykstant šiai viešojo pirkimo procedūrai buvo perkantysis subjektas.
- 11 EBS – tai Austrijos teisės reglamentuojama bendrovė, kurios registruota buveinė yra Austrijoje; ji šioje viešojo pirkimo procedūroje veikė kaip centrinė perkančioji organizacija, atstovaujanti *ER Yug*.
- 12 *ER Yug* ir EBS netiesiogiai 100 % priklauso EVN AG, šios 51 % akcijų priklauso *Land Niederösterreich* (Žemutinės Austrijos federalinė žemė).
- 13 Kaip matyti iš kvietimo teikti pasiūlymus sąlygų, EBS buvo atsakinga už pirkimą ir jo vykdymą, o sutartis dėl paslaugų, dėl kurių paskelbtas pirkimas, turėjo būti sudaryta su *ER Yug*, veikiančia kaip sektorinis perkantysis subjektas. Kvietime teikti pasiūlymus *Landesverwaltungsgericht Niederösterreich* (Žemutinės Austrijos federalinės žemės administracinis teismas) įvardytas kaip už peržiūros procedūras atsakinga institucija. Tame kvietime taip pat buvo nurodyta, kad Austrijos teisė bus taikoma „viešojo pirkimo procedūrai ir visiems iš jos kylantiems reikalavimams“, o Bulgarijos teisė – „sutarties vykdymui“.
- 14 *Elektra EOOD* ir *Penon EOOD*, dvi Bulgarijos įmonės, pateikė pasiūlymus dėl atskirų pirkimo dalių (siekdamos, kad su jomis būtų sudaryta preliminarioji sutartis). 2020 m. liepos 28 d. ir 2020 m. liepos 30 d. sprendimais jos buvo informuotos, kad jų pasiūlymai nebuvo atrinkti.
- 15 Jų prašymai panaikinti šiuos sprendimus buvo atmesti 2020 m. rugsėjo 23 d. nutartimis; *Landesverwaltungsgericht Niederösterreich* (Žemutinės Austrijos federalinės žemės administracinis teismas) jose pareiškė neturintis jurisdikcijos šiuo klausimu.
- 16 Šis teismas nusprendė, kad jam užduotas klausimas siekiant išsiaiškinti, ar Bulgarijos įmonė galėjo su Bulgarijoje įsteigtu perkančiuoju subjektu sudaryti sutartį, kuri turėjo būti vykdoma šioje valstybėje narėje ir pagal šios valstybės narės teisę. Pasak jo, jeigu jis pripažintų savo jurisdikciją tokiomis aplinkybėmis, taip būtų smarkiai kišamasi į Bulgarijos suverenitetą, o tai prieštarautų tarptautinėje teisėje įtvirtintam teritoriškumo principui. Tai, kad Žemutinės Austrijos federalinei žemei priklausė didžioji dalis *ER Yug* akcijų, niekaip nereiškia, kad šis teismas turi jurisdikciją viešojo pirkimo sutarčių sudarymo su įmonėmis, kurių registruotoji buveinė yra užsienyje, srityje.

- 17 Be to, kaip ir Direktyvos 2014/25 57 straipsnio 3 dalyje, *BVergG 2018* 180 straipsnio 2 dalyje numatyta taisyklė, taikoma centralizuotai pirkimo veiklai, kurią sektorinio perkančiojo subjekto vardu vykdo centrinė perkančioji organizacija, kurios registruotoji buveinė yra kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje yra šis subjektas. Vis dėlto šioje taisyklėje numatyta tik materialinė teisė, taikoma viešojo pirkimo procedūrai, bet joje nenurodyta procesinė teisė, taikoma tuo atveju, jei būtų pradėta peržiūros procedūra. Tiesa, Direktyvos 2014/25 82 konstatuojamojoje dalyje užsiminta, kad turi būti nurodyti taikytini teisės aktai „dėl teisės gynimo priemonių“, tačiau pačiame šios direktyvos tekste konkrečiau šiuo klausimu nieko nenumatyta. Be to, šios direktyvos 57 straipsnyje vartojama sąvoka „centralizuotos pirkimo veiklos paslaugos“ neapima peržiūros procedūros.
- 18 *Elektra, Penon* ir *EBS* dėl minėtų sprendimų pateikė kasacinį skundą *Verwaltungsgerichtshof* (Administracinis teismas, Austrija). Jos pristatė patvirtintą Bulgarijos Respublikos Aukščiausiojo administracinio teismo sprendimą, kuriuo paliktas galioti Bulgarijos apeliacinės institucijos viešųjų pirkimų srityje sprendimas, kad ši institucija neturi jurisdikcijos šioje byloje dėl viešojo pirkimo.
- 19 Šios šalys tvirtina, kad, atsižvelgiant į Direktyvos 2014/25 57 straipsnio 3 dalies tikslą numatyti vienodą tvarką centralizuotos pirkimo veiklos paslaugų srityje, ši nuostata ir atitinkamai *BVergG 2018* 180 straipsnio 2 dalis turėtų būti aiškinamos taip, kad jos apima ne vien viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūrą *per se*, bet ir peržiūros procedūrą, kuri gali būti vykdoma dėl tokios sutarties sudarymo. Jeigu centrinė perkančioji organizacija turėtų taikyti Austrijos materialinę teisę, būtų tinkamiau, kad peržiūros procedūrą vykdytų Austrijos peržiūros institucija pagal Austrijos procesinę teisę. Vadinasi, teritorinis siejamasis veiksnys turėtų būti centrinės perkančiosios organizacijos registruotoji buveinė.
- 20 Šiomis aplinkybėmis *Verwaltungsgerichtshof* (Administracinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar Direktyvos 2014/25 57 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad „kitoje valstybėje narėje“ esanti centrinė perkančioji organizacija centralizuotą pirkimo veiklą vykdo tada, kai perkantysis subjektas – neatsižvelgiant į klausimą dėl šio perkančiojo subjekto kontrolės priskyrimo – yra kitoje valstybėje narėje nei centrinė perkančioji organizacija?
2. Jei į pirmąjį klausimą būtų atsakyta teigiamai:
- ar Direktyvos 2014/25 57 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta kolizinė norma, kurioje numatyta, kad kai „centralizuotos pirkimo veiklos paslaugos“ siūlo kitoje valstybėje narėje esanti centrinė perkančioji organizacija, ta veikla vykdoma laikantis tos valstybės narės, kurioje yra centrinė perkančioji organizacija, nacionalinių nuostatų, taip pat apima teisės aktus, taikytinus peržiūros procedūroms ir peržiūros institucijos jurisdikcijai pagal Direktyvą 92/13?
3. Jei į pirmąjį arba antrąjį klausimą bus atsakyta neigiamai:
- ar Direktyva 92/13, visų pirma jos 1 straipsnio 1 dalies ketvirta pastraipa, turi būti aiškinama taip, kad nacionalinės peržiūros institucijos jurisdikcija peržiūrėti perkančiųjų subjektų priimtus sprendimus turi apimti visus perkančiuosius subjektus, kurių registruota buveinė yra peržiūros institucijos valstybėje narėje, ar jurisdikcija turi būti nustatoma pagal tai, ar lemiamą įtaką perkančiajam subjektui (kaip apibrėžta

Direktyvos 2014/25 3 straipsnio 4 dalies c punkte ar 4 straipsnio 2 dalyje) kyla iš regionų ar vietos valdžios institucijos ar kito viešosios teisės reglamentuojamo subjekto, kuris yra priskiriamas peržiūros institucijos valstybei narei?“

Dėl pirmojo klausimo

- 21 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/25 57 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad, skirtingų valstybių narių perkantiesiems subjektams vykdant bendrą pirkimą, centralizuoto pirkimo veiklą vykdo centrinė perkančioji organizacija, „esanti kitoje valstybėje narėje“, kai perkantysis subjektas, nesvarbu, kad jį kontroliuoja valstybės narės, kurioje yra registruotoji centrinės perkančiosios organizacijos buveinė, viešosios teisės reglamentuojamas subjektas, savo registruotąją buveinę turi kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje yra centrinės perkančiosios organizacijos buveinė.
- 22 Direktyvos 2014/25 57 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad kai centralizuotos pirkimo veiklos paslaugas siūlo kitoje valstybėje narėje esanti centrinė perkančioji organizacija, ta veikla vykdoma laikantis tos valstybės narės, kurioje yra centrinė perkančioji organizacija, nacionalinių nuostatų. Valstybės narės, kurioje yra centrinė perkančioji organizacija, nacionalinės nuostatos taip pat taikomos sutarties skyrimui taikant dinaminę pirkimo sistemą ir iš naujo paskelbto konkurso pagal preliminariąją sutartį vykdymui.
- 23 Sąvoka „centrinė perkančioji organizacija“ apibrėžta Direktyvos 2014/25 2 straipsnio 12 punkte: tai yra perkantysis subjektas, kaip apibrėžta šios direktyvos 4 straipsnio 1 punkte, arba perkančioji organizacija, kaip apibrėžta Direktyvos 2014/24 2 straipsnio 1 dalies 1 punkte, vykdanči centralizuotą pirkimo veiklą ir galimai pagalbinę pirkimo veiklą.
- 24 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad jį pateikusiam teismui neaišku, kaip atskirti valstybę narę, kurioje yra perkančiojo subjekto registruotoji buveinė, nuo valstybės narės, kurioje yra centrinės perkančiosios organizacijos registruotoji buveinė. Kitaip tariant, jam kyla klausimas dėl perkančiojo subjekto siejimo su tam tikra valstybe nare kriterijaus taikant Direktyvos 2014/25 57 straipsnį.
- 25 Pagrindinės bylos šalys ir kitos suinteresuotosios šalys sutaria, kad siejamasis kriterijus turi būti vieta, kur yra perkantysis subjektas, ir kad šiomis aplinkybėmis nelabai svarbu, ar ir prireikus kaip ir kiek šis subjektas priklauso kitam subjektui, esančiam kitoje valstybėje narėje. Vadinasi, Direktyvos 2014/25 57 straipsnio 3 dalyje numatyta taisyklė taikoma, kai centrinė perkančioji organizacija ir kitas perkantysis subjektas yra skirtingose valstybėse narėse, kaip nagrinėjamu atveju Austrijoje ir Bulgarijoje.
- 26 Šiuo klausimu reikia priminti, kad tiek centrinė perkančioji organizacija, tiek viešojo pirkimo procedūrą vykdančias subjektas yra perkančiosios organizacijos, kaip jos suprantamos pagal Direktyvą 2014/25, todėl siejimo su tam tikra valstybe nare kriterijus negali būti skirtingas kuriam nors iš šių subjektų.
- 27 Be to, šios direktyvos 57 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad perkantieji subjektai negali bendrai vykdyti tarptautinio pirkimo siekdami išvengti privalomų viešosios teisės nuostatų, atitinkančių Sąjungos teisę, kurios jiems taikomos „jų valstybėje narėje“, taikymo. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytos „kitoje valstybėje narėje esančių“ centrinių perkančiųjų organizacijų siūlomos centralizuotos pirkimo veiklos paslaugos.

- 28 Nepaisant aplinkybės, kad Direktyvoje 2014/25 kartais vartojamos – siekiant apibrėžti perkančiojo subjekto sąsają su tam tikra valstybe nare – skirtingos formuluotės, taip pat ir skirtingose jos kalbinėse versijose, vis dėlto šios formuluotės leidžia daryti prielaidą, kad Sąjungos teisės aktų leidėjo pasirinktas siejamasis veiksnys yra teritorinio pobūdžio, o tai, beje, atitinka bendrąją taisyklę, iš esmės išplaukiančią iš šios direktyvos 57 straipsnio 1 dalies antros pastraipos, pagal kurią visi perkantieji subjektai turi laikytis jų įsisteigimo valstybėje galiojančių taisyklių.
- 29 Vadinasi, tokiu kaip pagrindinėje byloje nagrinėjamu atveju, kai perkančioji organizacija ir perkantysis subjektas yra skirtingose valstybėse narėse, reikia pripažinti, kad vykdomas tarptautinis pirkimas tarpininkaujant centrinei perkančiajai organizacijai.
- 30 Šiuo klausimu svarbu pažymėti, kad iš šios direktyvos, ypač jos 57 straipsnio, nematyti, kad tam tikros regioninės valdžios institucijos arba viešosios teisės reglamentuojamo subjekto, kontroliuojančio perkantįjį subjektą, priklausymas tam tikrai konkrečiai valstybei narei yra reikšmingas tokio subjekto siejimo kriterijus. Kai Sąjungos teisės aktų leidėjas norėjo naudoti kriterijų, pagrįstą ryšio tarp perkančiojo subjekto ir kito subjekto buvimu, jis tai aiškiai nurodė, pavyzdžiui, tos pačios direktyvos 4 straipsnio 2 dalyje.
- 31 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2014/25 57 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad skirtingų valstybių narių perkantiesiems subjektams vykdančią bendrą pirkimą centralizuoto pirkimo veiklą vykdo centrinė perkančioji organizacija, „esanti kitoje valstybėje narėje“, kai perkantysis subjektas savo registruotąją buveinę turi kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje yra centrinės perkančiosios organizacijos buveinė, ir visai nesvarbu, kur tam tikrais atvejais yra trečiojo subjekto, kontroliuojančio vieną ar kitą iš šių minėtų subjektų, registruotoji buveinė.

Dėl antrojo klausimo

- 32 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2014/25 57 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad šioje nuostatoje numatyta kolizinė norma, pagal kurią centralizuotos pirkimo veiklos paslaugos teikiamos pagal valstybės narės, kurioje yra centrinė perkančioji organizacija, nacionalinės teisės nuostatas, taikoma ir su šia veikla susijusioms peržiūros procedūroms, kaip jos suprantamos pagal Direktyvą 92/13.
- 33 Kaip nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, Direktyvos 2014/25 57 straipsnio 3 dalyje aiškiai nenumatyta, ar valstybės narės, kurioje yra centrinė perkančioji organizacija, nacionalinės teisės nuostatos reglamentuoja ir peržiūros procedūras, ir peržiūros institucijos jurisdikciją, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 92/13.
- 34 Šioje nuostatoje minima „centralizuota pirkimo veikla“ Direktyvos 2014/25 2 straipsnio 10 punkte apibrėžta kaip veikla, vykdoma nuolat viena iš šių formų: arba įsigyjant perkantiesiems subjektams skirtas prekes ir (arba) paslaugas, arba sudarant viešojo pirkimo sutartis arba preliminarias sutartis dėl perkantiesiems subjektams skirtų darbų, prekių ar paslaugų.
- 35 Nors tiesa, kad aiškinant Direktyvos 2014/25 57 straipsnio 3 dalį pažodžiui gali atrodyti, kad kalbama tik apie materialinę viešųjų pirkimų teisę, jos formuluotė vis dėlto neleidžia atmesti galimybės, kad ši nuostata apima ir teisės aktus dėl peržiūros procedūrų, ir peržiūros institucijos jurisdikciją, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 92/13.

- 36 Šiomis aplinkybėmis, kaip matyti iš suformuotos jurisprudencijos, aiškinant Sąjungos teisės nuostatą reikia atsižvelgti ne tik į jos formuluotę, bet ir į kontekstą ir teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, tikslus (2023 m. birželio 29 d. Sprendimo *Interfel*, C-501/22–C-504/22, EU:C:2023:531, 53 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 37 Be to, iš suformuotos jurisprudencijos taip pat matyti, kad, kai Sąjungos teisės nuostatą galima aiškinti įvairiai, pirmenybę reikia teikti tam aiškinimui, kuris užtikrintų jos veiksmingumą (2023 m. birželio 29 d. Sprendimo *Interfel*, C-501/22–C-504/22, EU:C:2023:531, EU:C:2023:531, 54 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija)
- 38 Be to, reikia priminti, kad, kaip matyti iš Direktyvos 2014/25 78 konstatuojamosios dalies, reikėtų nustatyti atsakomybės už šioje direktyvoje nustatytų pareigų laikymąsi paskirstymo centrinei perkančiajai organizacijai ir perkantiesiems subjektams, perkantiems iš jos arba jos tarpininkaujamiems, taisyklės, taip pat ir peržiūros atveju.
- 39 Toje konstatuojamojoje dalyje numatyti du atvejai: pirmasis – kai centrinei perkančiajai organizacijai tenka visa atsakomybė už pirkimo procedūrų vykdymą, o antrasis – kai perkantysis subjektas vykdo tam tikras procedūros dalis, pavyzdžiui iš naujo paskelbia konkursą pagal preliminarią sutartį arba skiria atskiras sutartis taikydamas dinaminę pirkimų sistemą. Pirmuoju atveju tik centrinė perkančioji organizacija turėtų būti tiesiogiai atsakinga už procedūrų teisėtumą, o antruoju atveju ji turėtų atsakyti už savo vykdomos procedūros etapus.
- 40 Be to, Direktyvos 2014/25 82 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad turėtų būti nustatytos naujos bendro tarpvalstybinio pirkimo taisyklės ir kad tokiose taisyklėse turėtų būti nustatytos centrinių perkančiųjų organizacijų tarptautinio naudojimo sąlygos, taip pat viešųjų pirkimų taisyklės, įskaitant peržiūros taisyklės, kurios būtų taikomos bendroms tarptautinėms procedūroms.
- 41 Iš šių konstatuojamųjų dalių matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė nustatyti ne tik materialinę teisę, taikomą tarpvalstybiniam pirkimams ir centriniams perkančiosioms organizacijoms, bet ir teisę, susijusią su peržiūros procedūromis, kurias gali lemti šie pirkimai ir ši pirkimo veikla.
- 42 Todėl pirmenybę reikia teikti tokiam Direktyvos 2014/25 nuostatų, reglamentuojančių tokius pirkimus ir veiklą, aiškinimui, kuris leidžia apimti ir materialinę teisę, ir peržiūros procedūras.
- 43 Taigi reikia pripažinti, kad Direktyvoje 2014/25 daroma nuoroda į valstybių narių teisę ne tik dėl šios teisės nuostatų, reglamentuojančių tarptautinio viešojo pirkimo vykdymą, bet ir dėl nuostatų, reglamentuojančių peržiūros procedūras, įskaitant teismines, kurias gali lemti tokia viešojo pirkimo procedūra.
- 44 Kita vertus, toks aiškinimas atitinka Direktyvos 2014/25 tikslą – nustatyti vienodą tarpvalstybinių centralizuotų pirkimų tvarką. Iš tiesų, jeigu centrinė perkančioji organizacija turi vykdyti centralizuotą pirkimo veiklą pagal valstybės narės, kurioje ji yra, nacionalinės teisės nuostatas, atrodo logiška, kad peržiūros procedūra, kuri gali būti pradėta, turi būti vykdoma pagal šios valstybės narės teisę ir kad atitinkamos peržiūros institucijos jurisdikcija nustatoma pagal tą pačią teisę.
- 45 Be to, principas, kad būtent valstybės narės, kurioje yra perkantysis subjektas, teisės normos reglamentuoja peržiūros procedūras dėl priemonių, kurių ėmėsi šie subjektai, grindžiamas Direktyvos 92/13 1 straipsnio ketvirtoje pastraipoje nustatyta taisykle, kad valstybės narės imasi

priemonių, būtinų užtikrinti, kad su sutartimis, kurioms taikoma Direktyva 2014/25 arba Direktyva 2014/23, susiję perkančiųjų subjektų priimti sprendimai galėtų būti veiksmingai ir visų pirma kuo greičiau peržiūrėti remiantis tuo, kad tokiais sprendimais yra pažeisti Sąjungos viešųjų pirkimų srities teisės aktai arba nacionalinės taisyklės, kuriomis tie teisės aktai perkeliama į nacionalinę teisę.

- 46 Kaip pažymėjo Europos Komisija, tai nedraudžia tam tikrais atvejais atskirti viešojo pirkimo procedūrai taikytinos teisės ir teisės, kuri gali būti taikoma vėliau sudaromoms sutartims.
- 47 Be to, nacionaliniai teismai, nagrinėjantys ginčą, kilusį dėl tarpvalstybinės viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūros, turi ypač atkreipti dėmesį į vykstant šiai procedūrai dalyvaujantiems subjektams tenkančios atsakomybės paskirstymą ir jo lemiamas tų subjektų įgaliojimų ribas, atsižvelgiant į Direktyvos 2014/25 57 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą taisyklę, primintą šio sprendimo 27 punkte.
- 48 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti: Direktyvos 2014/25 57 straipsnio 3 dalis, siejama su šios direktyvos 78 ir 82 konstatuojamosiomis dalimis, turi būti aiškinama taip, kad šioje nuostatoje įtvirtinta kolizinė norma, pagal kurią centrinės perkančiosios organizacijos centralizuota pirkimo veikla vykdoma laikantis valstybės narės, kurioje yra ši centrinė perkančioji organizacija, nacionalinės teisės nuostatų, apima su šia veikla susijusias peržiūros procedūras, kaip jos suprantamos pagal Direktyvą 92/13, kai minėta centrinė perkančioji organizacija yra atsakinga už viešojo pirkimo procedūros vykdymą.

Dėl trečiojo klausimo

- 49 Atsižvelgiant į atsakymus, pateiktus į pirmąjį ir antrąjį klausimus, nereikia atsakyti į trečiąjį klausimą, kurį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas uždavė tik tuo atveju, jei į pirmąjį ar antrąjį klausimus būtų atsakyta neigiamai.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 50 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (dešimtoji kolegija) nusprendžia:

- 1. 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17, 57 straipsnio 3 dalis**

turi būti aiškinama taip:

skirtingų valstybių narių perkantiesiems subjektams vykdant bendrą pirkimą centralizuoto pirkimo veiklą vykdo centrinė perkančioji organizacija, „esanti kitoje valstybėje narėje“, kai perkantysis subjektas savo registruotąją buveinę turi kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje yra centrinės perkančiosios organizacijos buveinė, ir

visai nesvarbu, kur tam tikrais atvejais yra trečiojo subjekto, kontroliuojančio vieną ar kitą iš šių minėtų subjektų, registruotoji buveinė.

2. Direktyvos 2014/25 57 straipsnio 3 dalis, siejama su šios direktyvos 78 ir 82 konstatuojamosiomis dalimis,

turi būti aiškinama taip:

šioje nuostatoje įtvirtinta kolizinė norma, pagal kurią centrinės perkančiosios organizacijos centralizuota pirkimo veikla vykdoma laikantis valstybės narės, kurioje yra ši centrinė perkančioji organizacija, nacionalinės teisės nuostatų, apima su šia veikla susijusias peržiūros procedūras, kaip jos suprantamos pagal 1992 m. vasario 25 d. Tarybos direktyvą 92/13/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių Bendrijos taisyklių taikymą viešųjų pirkimų tvarkai vandens, energetikos, transporto ir telekomunikacijų sektoriuose, suderinimo, iš dalies pakeistą 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/23/ES dėl koncesijos sutarčių suteikimo, kai minėta centrinė perkančioji organizacija yra atsakinga už viešojo pirkimo procedūros vykdymą.

Parašai.